

A vida a través da morte

Aproximación ao estudo dos
individuos recuperados no
convento de Santa Clara

Contexto

Fig. 1. Santa Clara na actual cidade de Pontevedra.

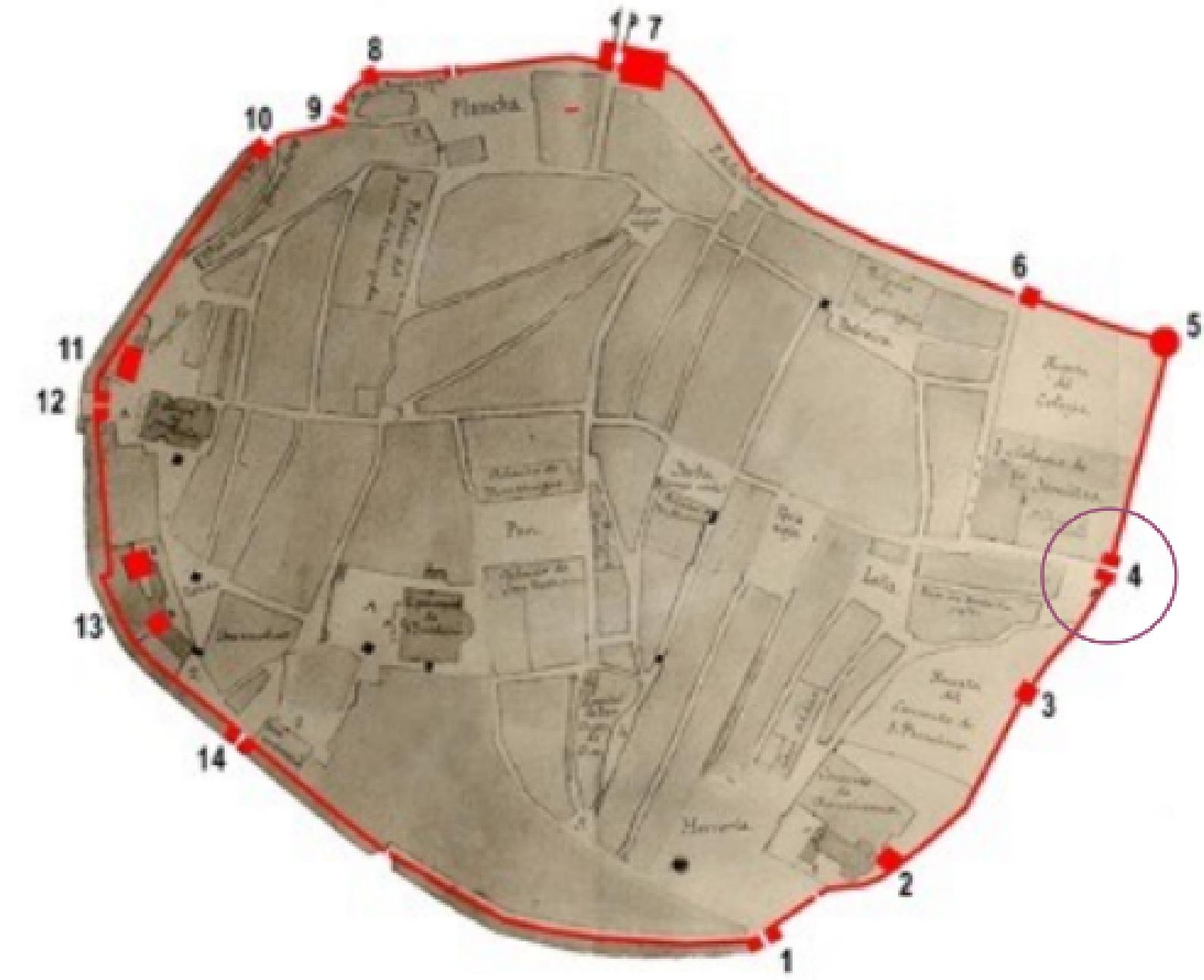
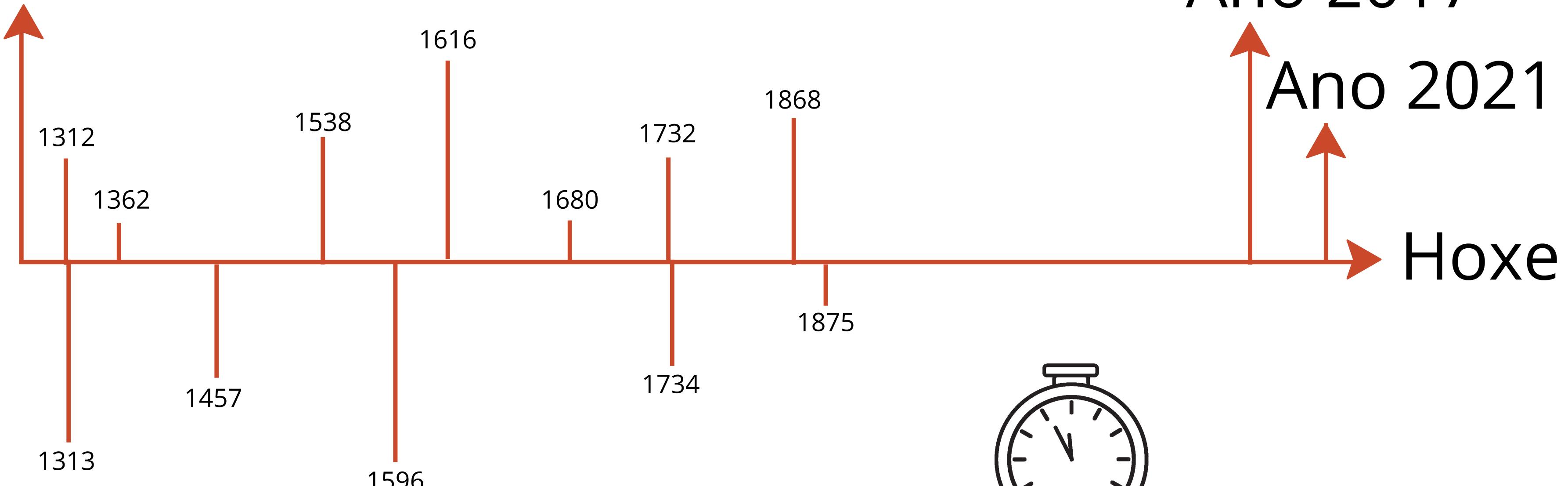

Fig. 2. Santa Clara na cidade medieval de Pontevedra. Gráfico Cítnia.

Contexto

Ano 1293

Os esqueletos de Santa Clara

Fotografía dun cráneo casi completo en Santa Clara. Realización por A Citania.

Cantos enterramentos hai?

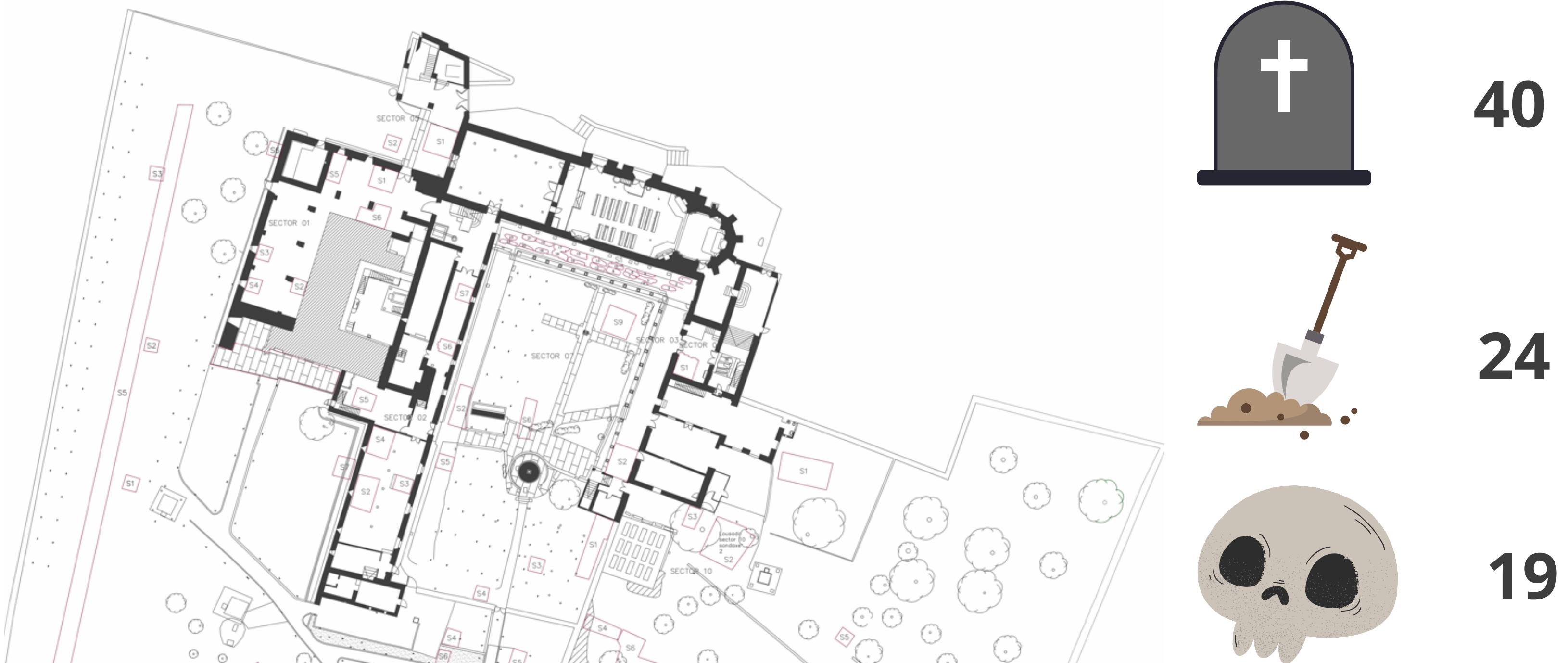

Fig. 3. Plano Santa Clara. Realización por A Citania.

Onde aparecen os enterramentos?

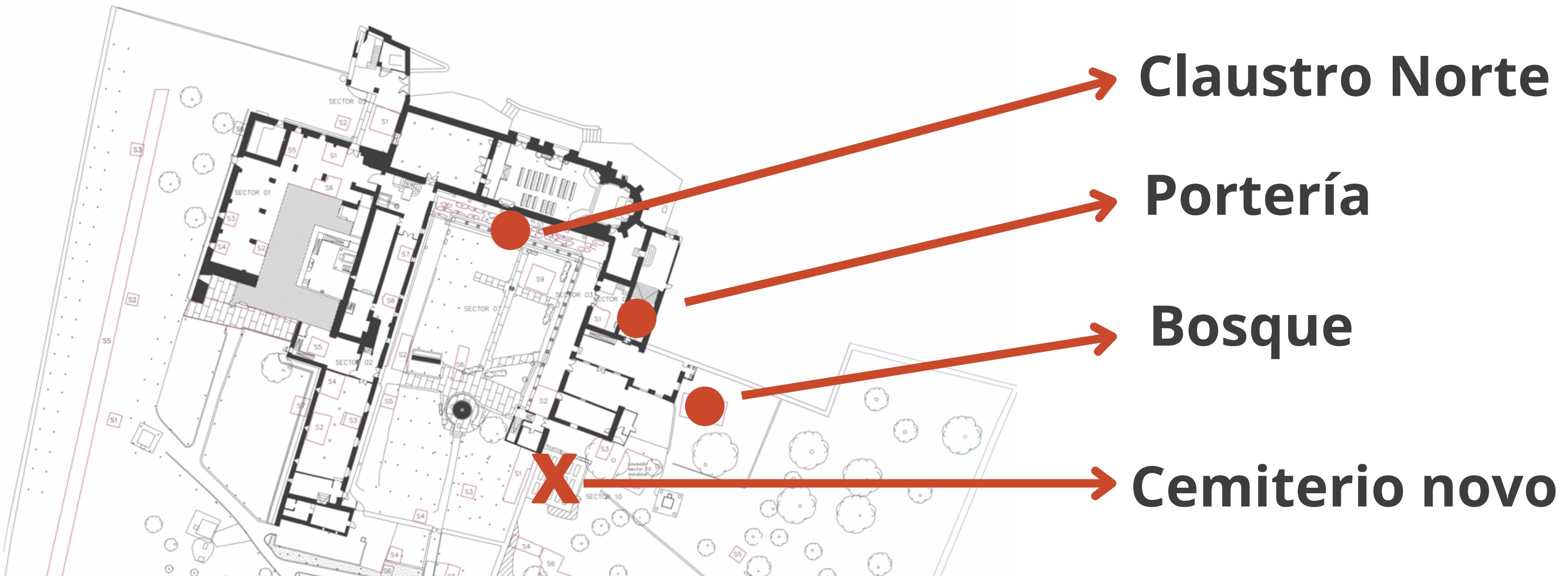
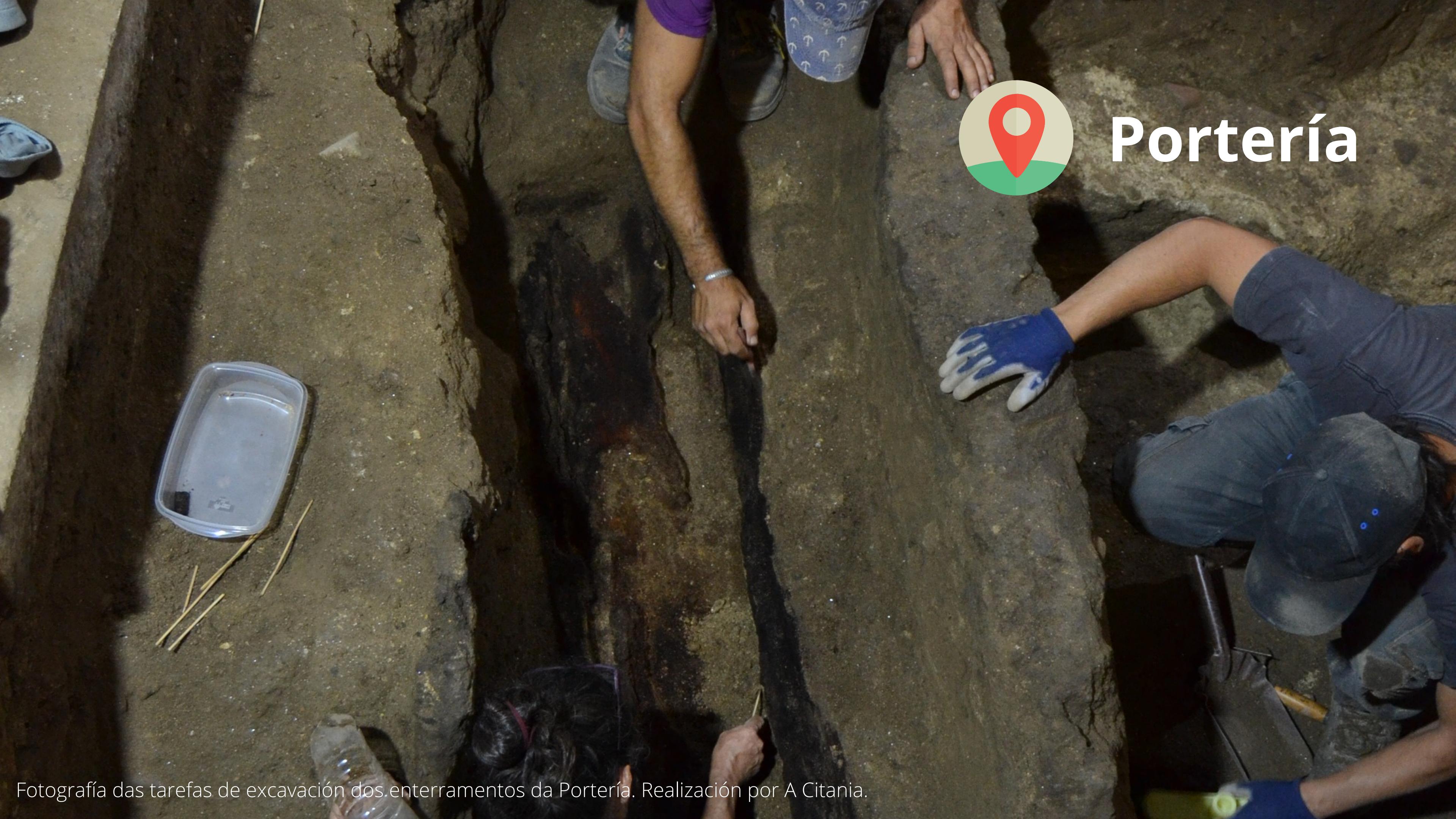

Fig. 3. Plano Santa Clara. Realización por A Citania.

Portería

Fotografía das tarefas de excavación dos enterramentos da Portería. Realización por A Citania.

Portería

5

4

0

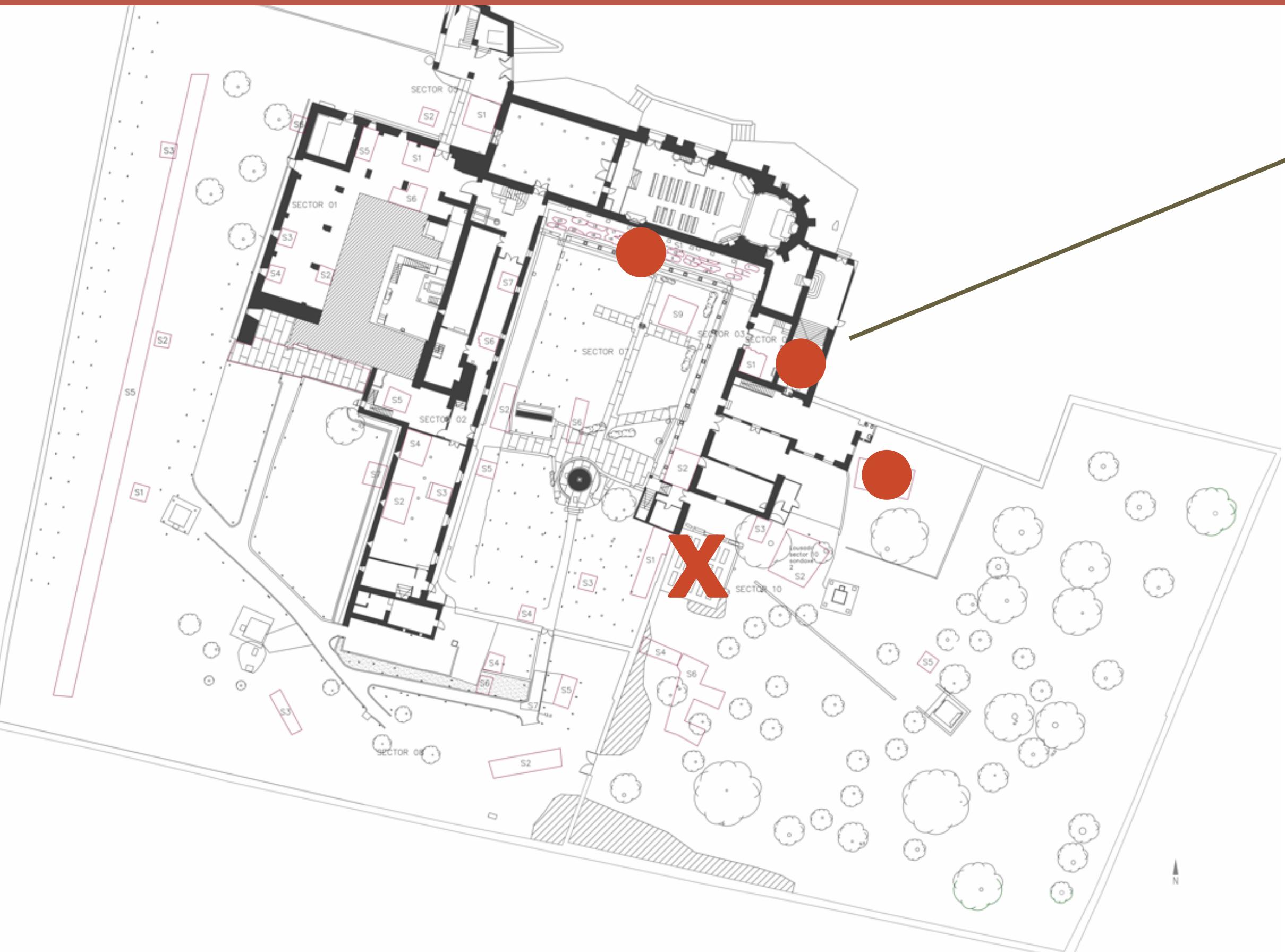

Fig. 3. Plano Santa Clara. Realización por A Citania.

Fig. 4. Enterramientos da portería que conservan madeira dos ataúdes.
Fotografía de A Citania.

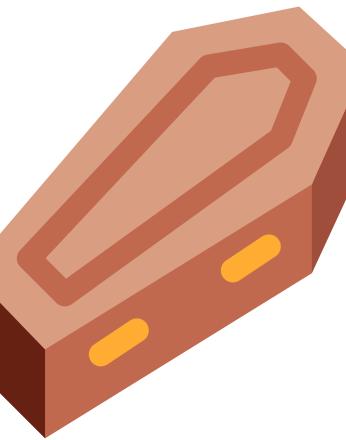
Portería

5

4

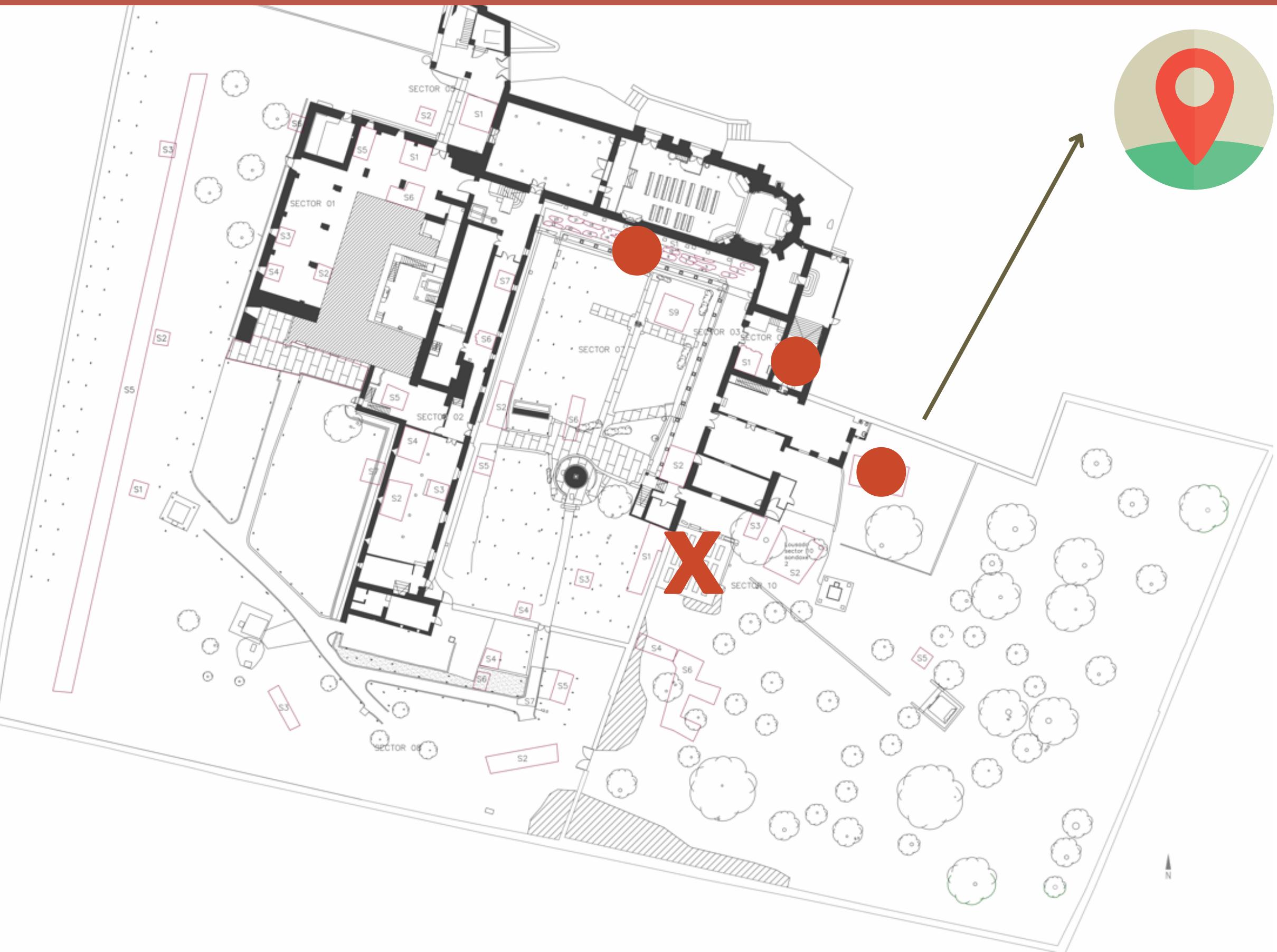
2

Bosque

Fotografía xeral do Bosque dende un sondeo durante os procesos de excavación. Fotografía de A Citania.

Bosque

5
3
0

Fig. 3. Plano Santa Clara. Realización por A Citania.

Bosque

5

3

0*

Fig. 5. Vista xeral de dous dos enterramentos do Bosque. Fotografía de A Citania.

Claustro N

Fig. 4. Fotografía xeral do Claustro N. Realización por A Citania.

Claustro N

30

17 → 12

19

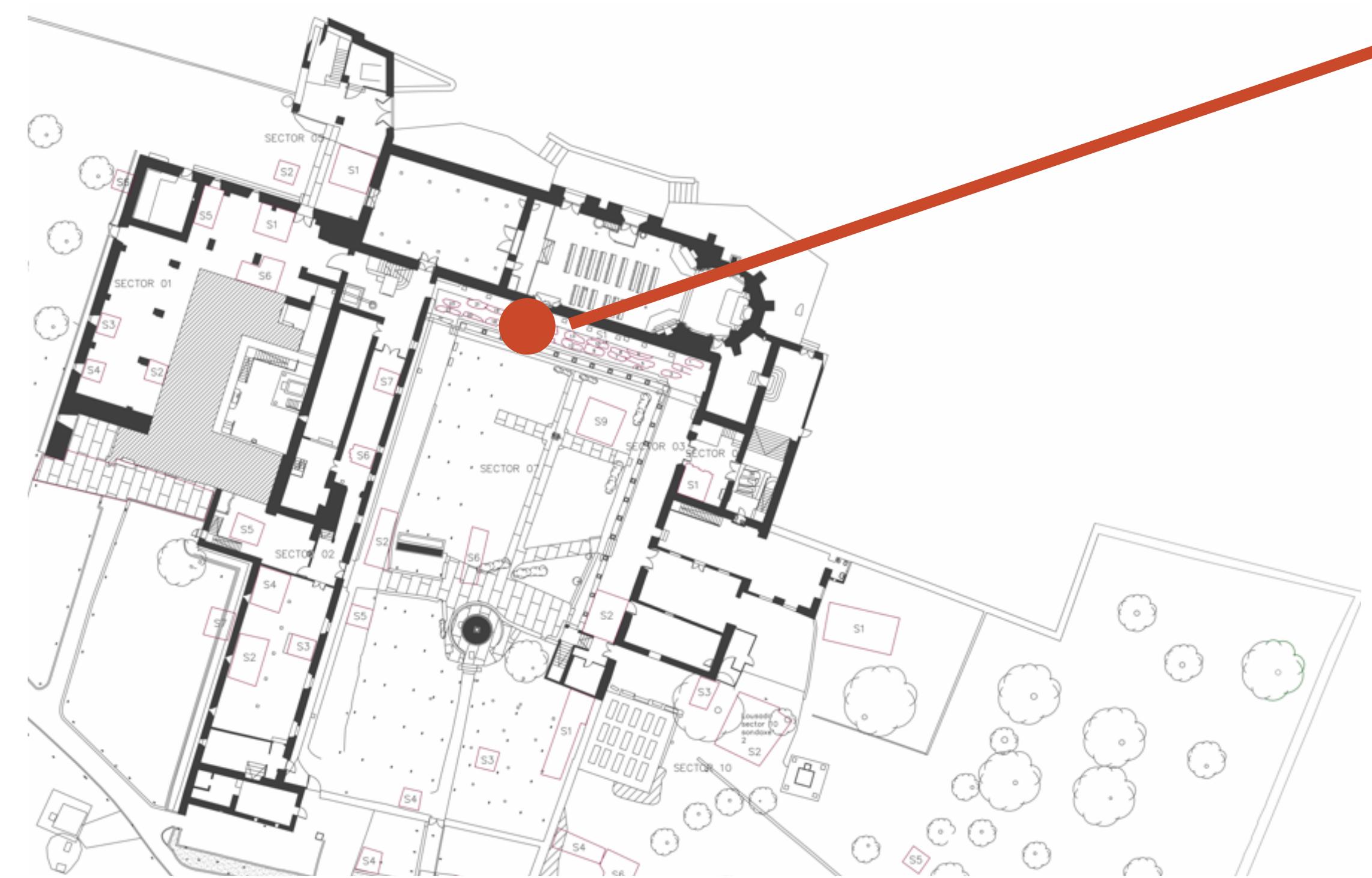
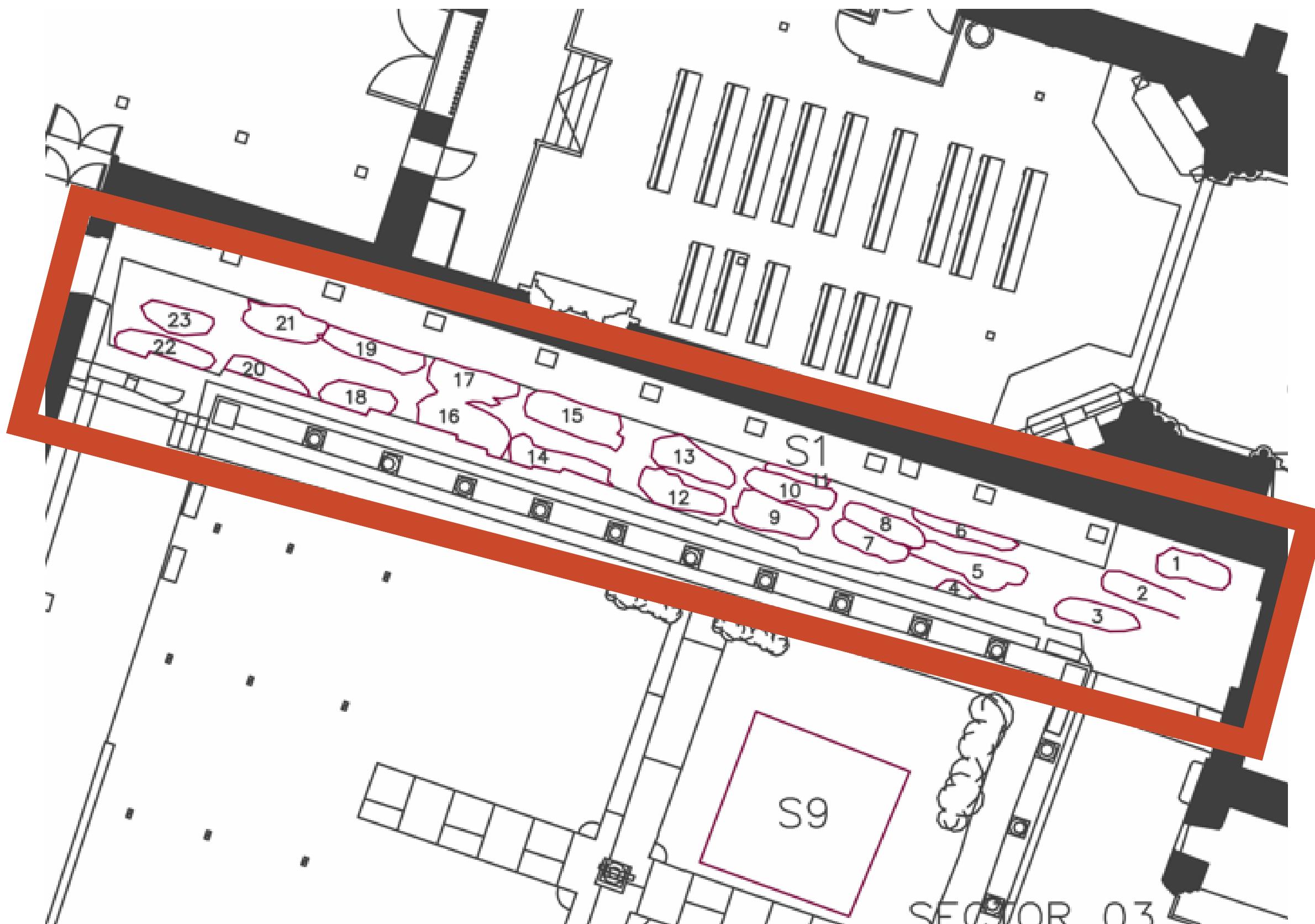

Fig. 3. Plano Santa Clara. Realización por A Citania.

Claustro N

30

17 → 12

19

Fig. 6. Plano do Claustro N. Realización Citania.

Claustro N

30

17 → 12

19

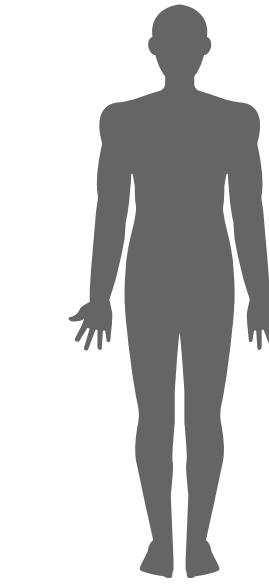
Fig. 6. Plano do Claustro N. Realización Citania.

Fig. 7. Fotografía de A Citania. Individuo coa man no peito.

Fig. 8. Fotografía de A Citania. Individuo con mal estado de conservación.

Claustro N

Oeste-Este

***Decubito
supino***

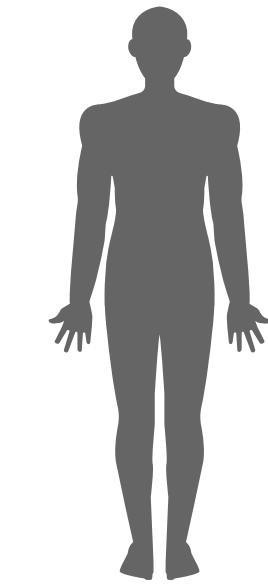
**Brazos
superpostos**

Fig. 9. Fotografía de A Citania. Individuo coas pernas flexionadas.

Fig. 10. Fotografía de A Citania. Individuo coas mans entrelazadas.

Claustro N

Oeste-Este

***Decubito
supino***

**Brazos
superpostos**

Claustro N - Alteraciones e Reubicaciones

Fig. 11. Fotografía de A Citania. Tumba alterada tras a descomposición do corpo.

Fig. 12. Depósito secundario. Fotografía de A Citania.

Fig. 13. Depósito secundario. Fotografía de A Citania.

Claustro N - Obxectos asociados

Fig. 14. Anaco de sudario atopado no Claustro de Santa Clara.
Fotografía de A Citania.

Fig. 15. Alfinetes recuperados en Santa Clara. Fotografía de A Citania.

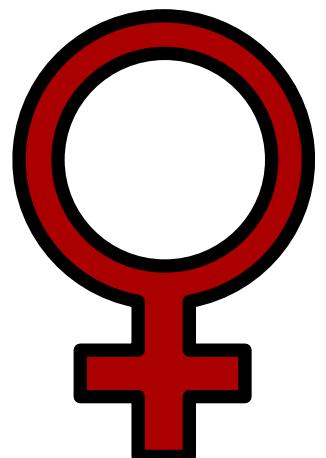
Claustro N - Estudio en laboratorio

Número total individuos = 19

Número total esqueletos = 16

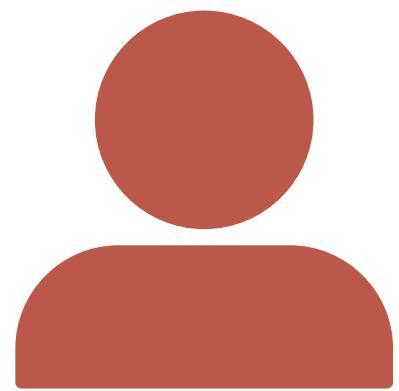
Esqueletos con sexo determinable = 9
Todos femininos.

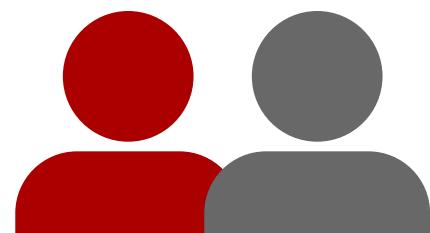
Claustro N - Estudio en laboratorio

Número total esqueletos = 16

Número individuos adultos = 14

2 nenos con idades entre 7 e 10 anos

Claustro N - Estudio en laboratorio

SAÚDE

Claustro N - Estudo en laboratorio

Fig. 16. Detalle de hipoplasia dental nun individuo feminino de Santa Clara

Fig. 17. Detalle engrosamento craneal dun individuo feminino de Santa Clara.

O CONTEXTO

Outros cemiterios de Pontevedra

Santa María a Maior

San Bartolomeu o Vello

San Domingos

San Domingos

San Domingos

Qué sabemos?

A saúde

A saúde

Enfermedades infecciosas

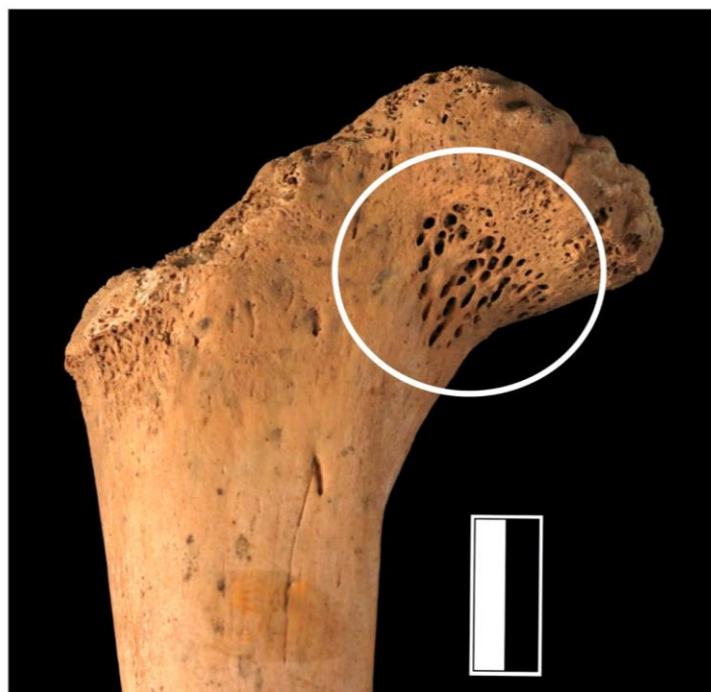
Paleopatología

Santa María - Fosa común

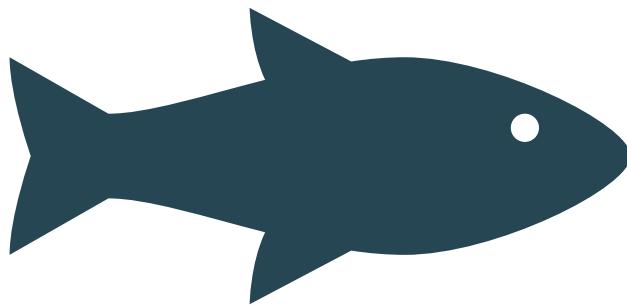

Santa María - Fosa común

Os nenos

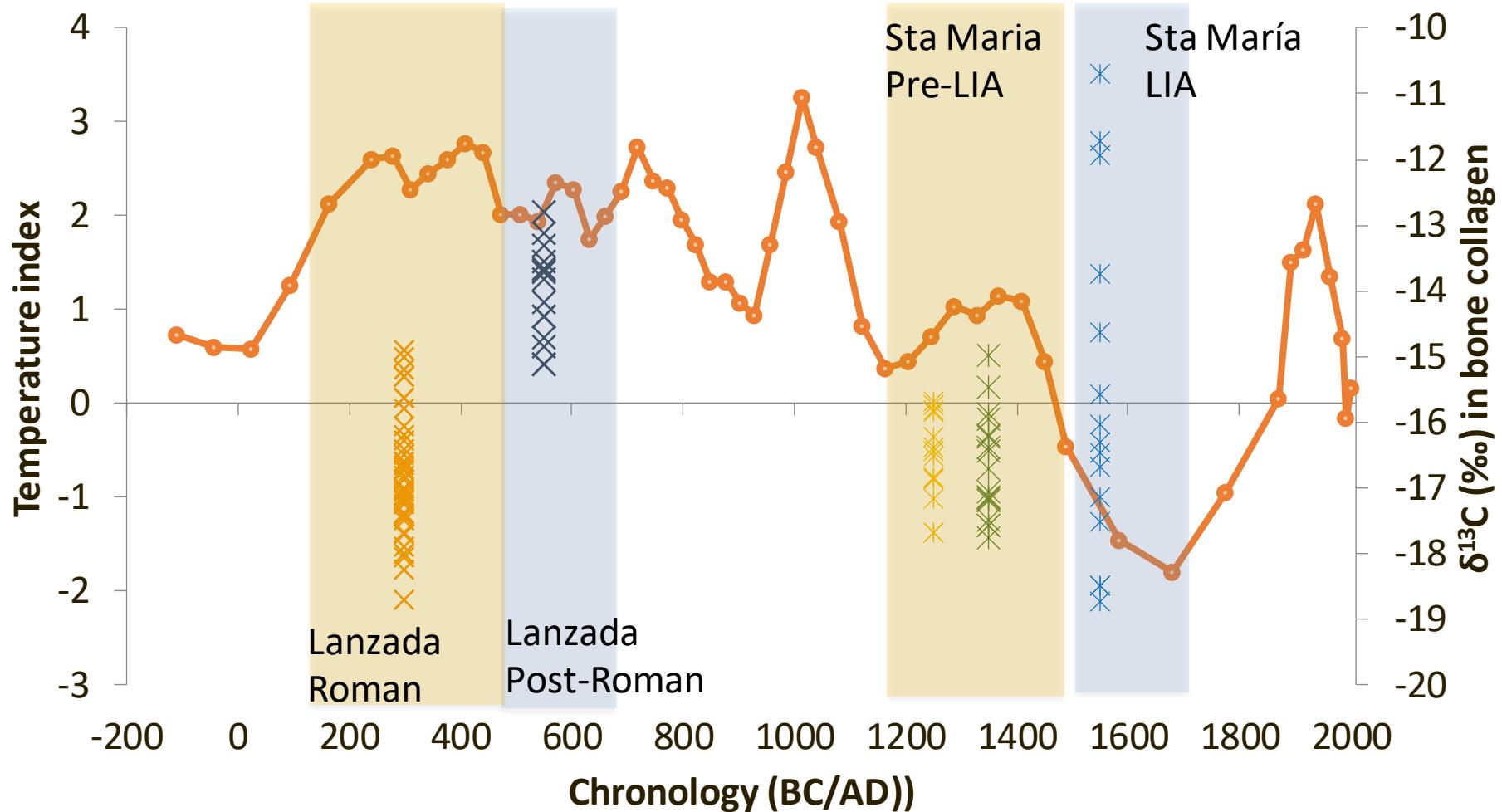

Based on Mangas-Carrasco & López-Costas in press

A
dieta

O Clima

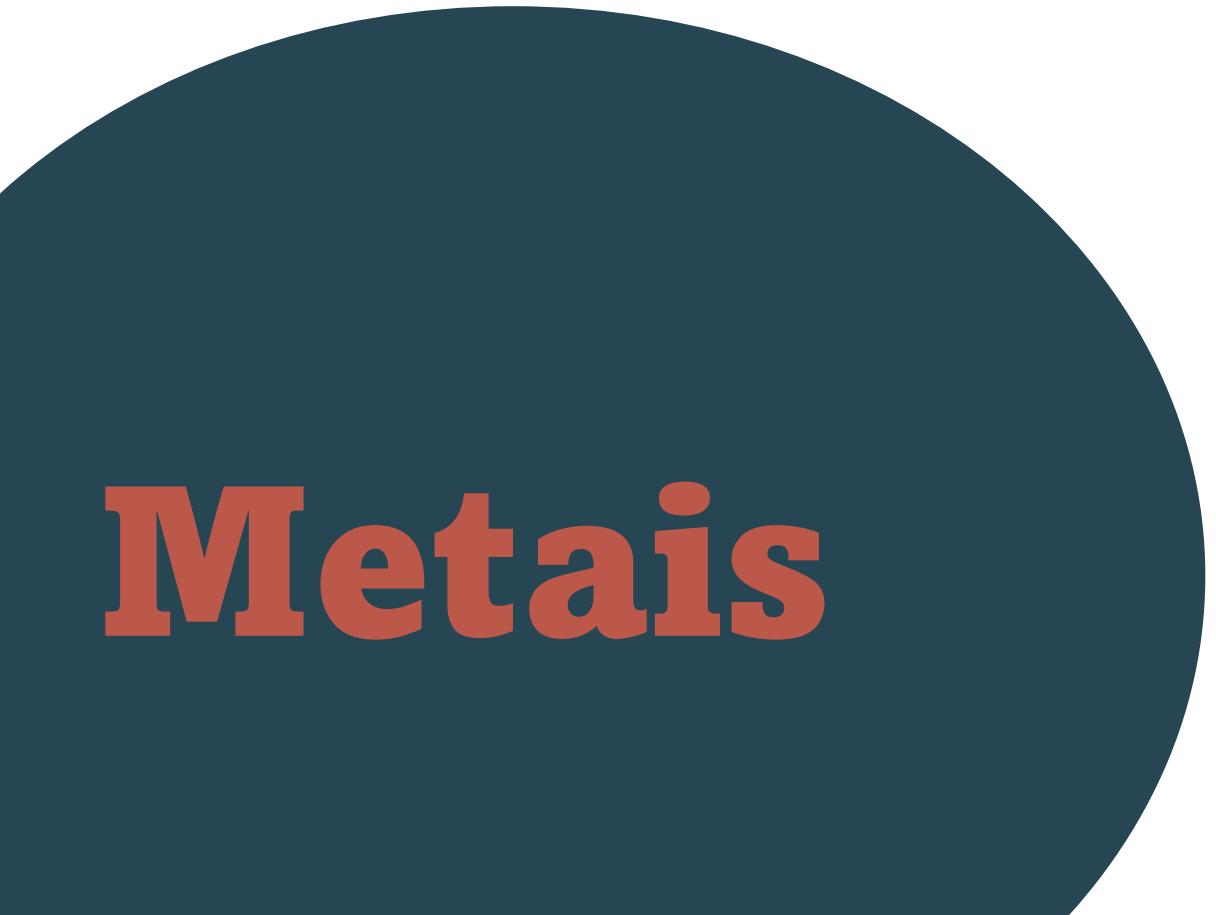

Based on López-Costas & Müldner 2019

O futuro

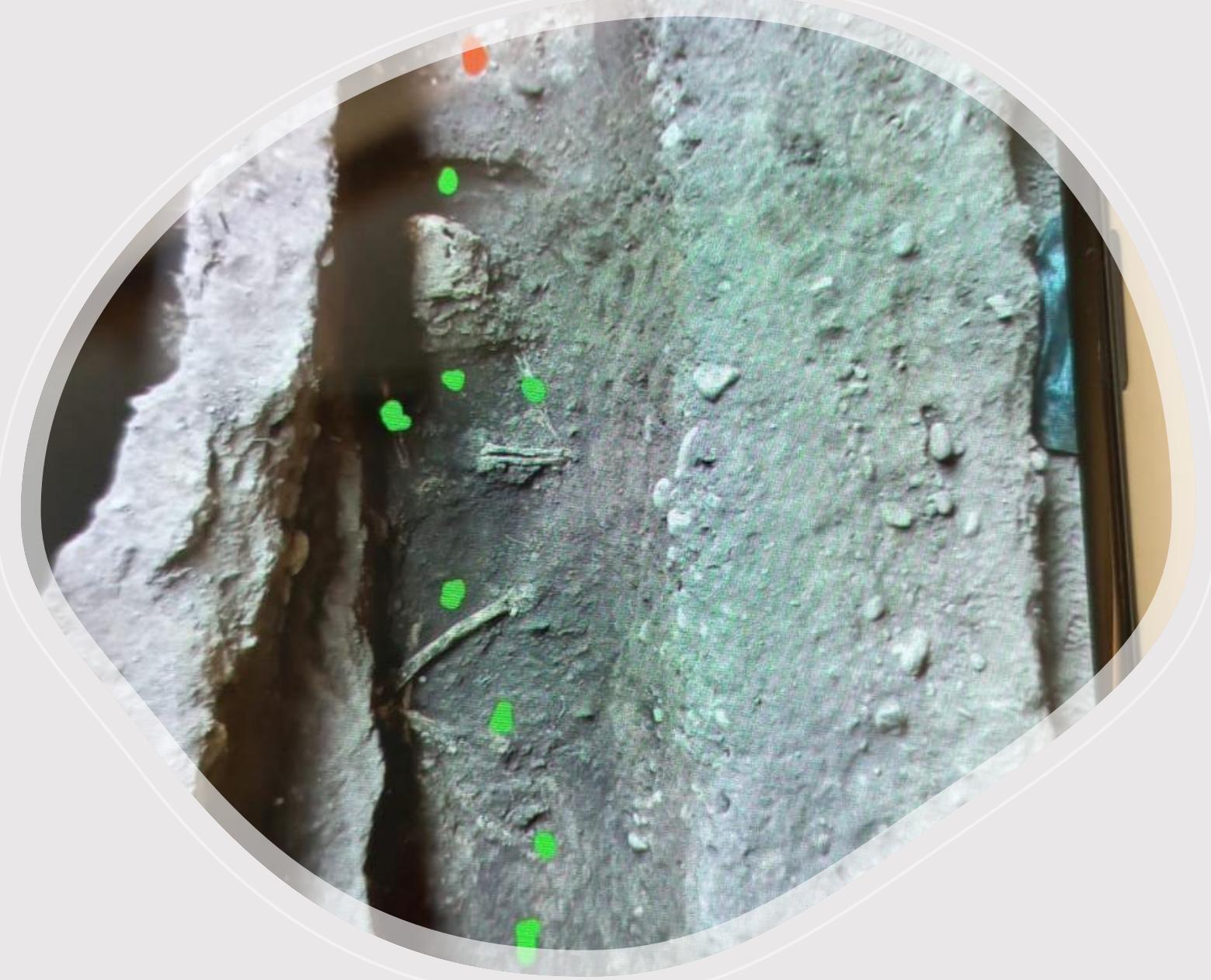
<https://ecopast.es/>

Metais

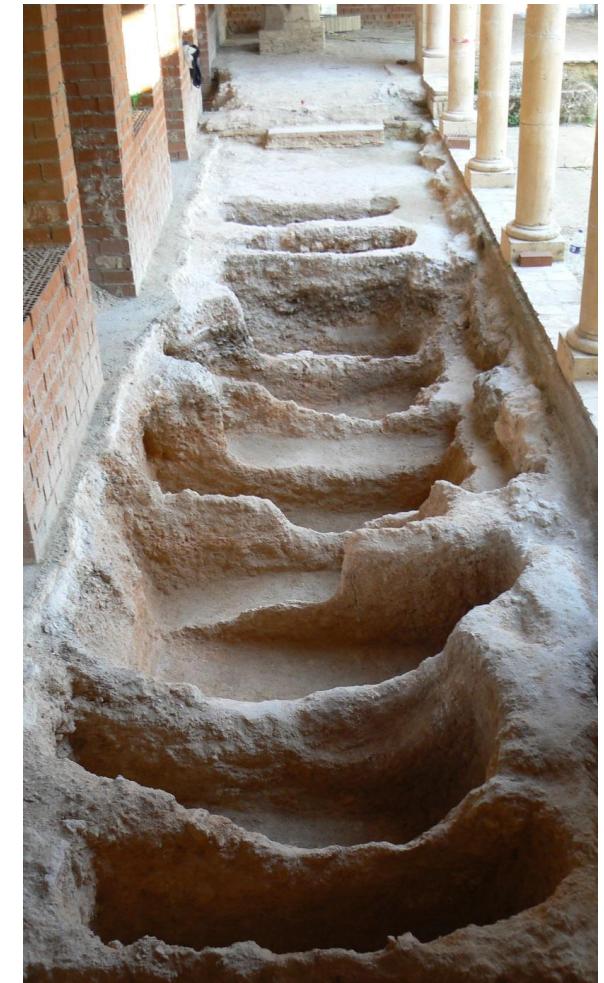
Mobilidade

O convento de Santa Catarina de Siena - Belmonte

@ Sarkic et al

Grazas pola súa atención!

